

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO
W KLASIE V ORAZ VIII
SZKOŁY PODSTAWOWEJ W GRABICACH
ROK SZKOLNY 2021/2022**

I. Ogólne zasady PSO:

1. Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów o zakresie wymagań z języka polskiego oraz o sposobie i zasadach oceniania.
2. **Wszystkie prace klasowe są obowiązkowe.** Jeżeli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, musi napisać pracę w terminie późniejszym, wyznaczonym przez nauczyciela.
3. Nauczyciel oddaje poprawione prace w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie.
4. Spisywanie (ściąganie) podczas prac klasowych skutkuje automatycznie oceną niedostateczną oraz jest jednoznaczne z zakończeniem pracy.
5. **Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.**
6. Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
7. **Dwa razy w semestrze uczeń ma prawo zgłosić brak przygotowania do lekcji bez żadnych sankcji.** Fakt ten zostaje odnotowany w dzienniku za pomocą symbolu NP. Każde kolejne nieprzygotowanie skutkuje oceną niedostateczną. Prawo to nie dotyczy lekcji, na których ma odbyć się zapowiedziana forma sprawdzenia umiejętności.
8. Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi brak przygotowania, które nastąpiło z ważnych przyczyn, potwierdzonych pisemnie przez rodzica/opiekuna.
9. Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia. Przewidziane są także zajęcia wyrównawcze, na które uczeń winien chodzić.
10. Nie ocenia się ucznia po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Okres ten trwa od dnia do 7 dni (w zależności od długości absencji).
11. Uczeń po każdej nieobecności jest zobowiązany do uzupełnienia braków w zeszycie, zeszycie ćwiczeń oraz innych pracach wskazanych przez nauczyciela.
12. Rodzic w obecności nauczyciela ma prawo wglądu do prac pisemnych swojego dziecka. Prace pisemne przechowywane są przez cały rok na terenie szkoły. Ze względu na ochronę danych osobowych oraz prawa autorskie prace uczniów nie mogą być udostępniane poza terenem szkoły.
13. Forma i sposób informowania o postępach i zagrożeniach uczniów jest zgodna z wytycznymi WSO.

II. Formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów:

Na lekcjach języka polskiego obowiązują następujące formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów:

1. **Test diagnostyczny (diagnoza)** – rozumiany jako obiektywna próba polegająca na wykonaniu przez uczniów różnego rodzaju zadań, ćwiczeń itp., w celu rozpoznania stanu ich wiedzy i umiejętności dla opracowania dalszej drogi postępowania.
  - a) Nauczyciel przeprowadza w zależności od potrzeb w ciągu całego cyklu kształcenia.
  - b) Jest zapowiedziany co najmniej tydzień wcześniej, z jednoczesnym określeniem przez nauczyciela czasu trwania i zakresu materiału.
  - c) Wyniki tekstu diagnostycznego „na wejście” stanowią jedynie diagnozę wiedzy i umiejętności ucznia i nie są podstawą do wystawienia stopnia bieżącego.

2. **Sprawdziany** – rozumiane jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne prace kontrolne uczniów, przeprowadzane w szkole podczas zajęć edukacyjnych, mające na celu sprawdzenie wiedzy i umiejętności uczniów z danej partii materiału.
  - a) Sprawdziany mogą zostać zaplanowane na jedną lub dwie godziny lekcyjne.
  - b) Obejmują co najmniej jeden dział programowy.
  - c) Poprzedzone są lekcją powtórzeniową.
  - d) Zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przy zapowiadaniu nauczyciel podaje informacje dotyczące zakresu, celu, formy i terminu pracy.
  - e) Zapowiedziany sprawdzian wpisywany jest do dziennika elektronicznego Librus w terminarzu.
  - f) Nauczyciel ma obowiązek poprawić sprawdziany w terminie do dwóch tygodni od ich napisania. Jeśli termin ten zostanie przekroczony, nauczyciel nie wpisuje ocen niedostatecznych lub na prośbę uczniów przeprowadza sprawdzian powtórnie.
  - g) Uczeń, który opuścił sprawdzian musi go napisać w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły. Niedotrzymanie tego terminu skutkuje oceną niedostateczną.

3. **Prace klasowe** – rozumiane jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne formy wypowiedzi, przeprowadzone w szkole podczas zajęć edukacyjnych, mające na celu sprawdzenie umiejętności komponowania tekstów własnych zgodnie z określonymi warunkami.
  - a) Prace klasowe są zaplanowane na dwie godziny lekcyjne.
  - b) Zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przy zapowiadaniu nauczyciel nie podaje tematów wypracowań.
  - c) Zapowiedziana praca klasowa wpisywana jest do dziennika elektronicznego Librus w terminarzu.

- d) Nauczyciel ma obowiązek poprawić prace klasowe w terminie do dwóch tygodni od ich napisania. Jeśli termin ten zostanie przekroczony, nauczyciel nie wpisuje ocen niedostatecznych lub na prośbę uczniów przeprowadza prace klasowe powtórnie.
- e) Uczeń, który opuścił pisemną pracę klasową musi ją napisać w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły. Nie dotrzymanie tego terminu skutkuje oceną niedostateczną.

4. Kartkówki – rozumiane jako krótkie prace pisemne sprawdzające wiadomości i umiejętności uczniów, obejmujące maksymalnie materiał z trzech ostatnich tematów lub z tematu bieżącego.

- a) Kartkówki trwają nie dłużej niż 15 minut.
- b) Nie muszą być zapowiadane z wyprzedzeniem.
- c) Nie podlegają poprawie.
- d) Uczeń nie ma obowiązku pisania kartkówki, podczas której był nieobecny.

5. Odpowiedź ustna – rozumiana jako krótsza lub dłuższa ustna reakcja ucznia na pytania skierowane do niego przez nauczyciela.

- a) **Obejmuje materiał z trzech ostatnich tematów omawianych na lekcji.**
- b) Oceniając na stopień odpowiedź ustną nauczyciel bierze pod uwagę zawartość rzeczową, dobór środków językowych, sposób prezentacji, umiejętność formułowania myśli i argumentacji.
- c) Krótkie odpowiedzi uczniów oraz merytoryczna aktywność na lekcji nie podlega ocenie cyfrowej, ale jest odnotowywana jako plus.

6. Zadanie domowe – rozumiane jako wszystkie formy pisemne, ustne lub inne, zadane przez nauczyciela do samodzielnego wykonania w domu.

- a) Uczeń ma obowiązek wykonywać zadania domowe systematycznie.
- b) W ciągu semestru uczeń ma prawo do dwukrotnego zgłoszenia braku pracy domowej. Fakt ten odnotowywany jest w dzienniku za pomocą symbolu BZ. Każdy kolejny brak zadania domowego skutkuje oceną niedostateczną.
- c) Zgłoszenie braku pracy domowej powinno nastąpić na początku lekcji, jeszcze przed sprawdzaniem prac przez nauczyciela. Jeśli uczeń nie zgłosi braku zadania, a podczas sprawdzania wykaże jego brak, otrzymuje ocenę niedostateczną.
- d) Każdy brak zadania domowego uczeń ma obowiązek uzupełnić i na polecenie nauczyciela okazać do wglądu.
- e) W przypadku dłuższych form pisemnych zadania domowego (np. wypracowanie) uczeń ma obowiązek oddać pracę w wyznaczonym terminie. Po upływie wyznaczonego terminu prace nie będą przyjmowane i będą skutkowały oceną niedostateczną.
- f) Nauczyciel w ocenie zadania domowego kieruje się kryteriami dostosowanymi do formy zadania domowego.

7. Aktywność na lekcji – rozumiana jako czynne uczestniczenie ucznia w rozwiązywaniu problemu, tematu, zadań itp. podczas zajęć.

- a) Oceniana jest za pomocą znaków + i –.
- b) Pięć uzyskanych plusów skutkuje oceną bardzo dobrą.
- c) Trzy uzyskane minusy skutkują oceną niedostateczną.

8. Zeszyt i zeszyt ćwiczeń – rozumiane jako zeszyty, w których uczniowie systematycznie prowadzą notatki, zapisy z lekcji, wykonują ćwiczenia i odrabiają prace domowe.

- a) Uczeń nieobecny na lekcji ma obowiązek uzupełnienia ww. zeszytów w terminie tygodnia od dnia powrotu do szkoły.
- b) Sprawdzane są raz w semestrze i podlegają ocenie.
- c) Nauczyciel ma prawo zażądać od ucznia zeszytu i zeszytu ćwiczeń do sprawdzenia w każdej chwili.

9. Znajomość lektur – rozumiana jako wiedza i umiejętności z zakresu przeczytanego tekstu.

- a) Formy sprawdzania znajomości lektur mogą przybierać różne formy pisemne oraz ustne.
- b) W zależności od formy sprawdzenia stosuje się odpowiednie kryteria oceniania.
- c) Każdy uczeń musi wykazać się znajomością lektur obowiązkowych, zgodnych z wytycznymi podstawy programowej dla każdego etapu edukacyjnego.
- d) Na każdy rok szkolny oprócz lektur obowiązkowych przypadają co najmniej dwie lektury uzupełniające. Zakres ich znajomości będzie sprawdzany tak, jak w przypadku lektur obowiązkowych.
- e) Ocena niedostateczna z lektury może zostać poprawiona zgodnie z warunkami poprawy wykazanymi w PSO oraz Statucie Szkoły.

10. Recytacja tekstów poetyckich i prozy.

Kryteria oceny:

- zgodność z tekstem,
- płynność recytacji (bez poprawek, podpowiedzi),
- przestrzeganie znaków przestankowych,
- dostosowanie tempa recytacji i barwy głosu do treści oraz nastroju utworu,
- gesty i mimika.

1. warunek – dop.

1. i 2. Warunek – dst.

1. i 2. i 3. Warunek – db.

1. i 2. I 3. I 4. Warunek –bdb.

Wszystkie warunki – cel.

DYKTANDA

0-1 błąd – bardzo dobry

2 błędy – dobry

3 błędy – dostateczny

4 błędy – dopuszczający

5 i więcej błędów – niedostateczny

Błędy 2 kategorii oraz interpunkcja nie są liczone w pracach uczniów z dysortografią.

0-3 błędy – bardzo dobry

4-6 błędów – dobry

7-9 błędów – dostateczny

10 i więcej błędów - niedostateczny

Błędy ortograficzne to błędy wykraczające przeciwko zasadom:

- *Pisownia wielką literą nazw własnych;*
- *Pisownia wyrazów z ó, u, rz, ż, ch, h;*
- *Pisownia „nie” z czasownikiem, rzeczownikiem, przymiotnikiem, przysłówkiem, liczebnikiem, zaimkiem;*
- *Pisownia przyimków z rzeczownikiem;*
- *Pisownia zaimków i zwrotów grzecznościowych;*
- *Pisownia wyrazów z a, e, om, on, em, en;*
- *Pisownia czasowników z cząstkami –by, bym, byś, byście;*
- *3 błędy interpunkcyjne to 1 błąd ortograficzny*

11. Inne formy pracy ucznia niewymienione powyżej, np.

Ocena realizacji zadań w grupie	Kryteria oceny współpracy w grupie: -planowanie i organizacja pracy, -efektywne współdziałanie; -wywiązywanie się z powierzonych ról; -twórcze rozwiązywanie problemu.
--	--

III. Częstotliwość sprawdzania osiągnięć uczniów

1. Nauczyciel ma obowiązek systematycznego sprawdzania osiągnięć uczniów zgodnie z zapisami statutowymi szkoły. Częstotliwość poszczególnych form sprawdzających:

- a) Odpowiedź ustna i kartkówki – możliwość na każdej lekcji.
- b) Wykonywanie przez uczniów ćwiczeń – możliwość na każdej lekcji.
- c) Wypracowania klasowe – co najmniej dwa w semestrze.

- d) Sprawdziany – po każdej większej partii materiału, co najmniej dwa w semestrze.
- e) Zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń – według uznania nauczyciela, nie rzadziej niż raz w semestrze.
- f) Zadania domowe – możliwość na każdej lekcji.

IV. Podstawowe założenia oceniania form wypowiedzi pisemnych

1. Nauczyciel przy sprawdzaniu prac pisemnych zobowiązany jest do opatrzenia oceny cyfrowej komentarzem słownym, który wyjaśni ocenę, podkreśli zalety pracy i będzie informował o elementach, nad którymi uczeń musi popracować.
2. Każda forma wypowiedzi jest oceniana według innych kryteriów, zależnych od formy wypowiedzi. Kryteria te każdorazowo nanoszone są na pracę uczniów.
3. W większości prac pisemnych przyjmuje się następujące kryteria oceny:
  - a) Realizacja tematu wypowiedzi (temat) – wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, wypowiedź jest w całości na temat. **Jeżeli praca jest nie na temat uczeń otrzymuje 0 punktów, co skutkuje oceną niedostateczną.**
  - b) Charakterystyczne cechy wypowiedzi – pojawienie się obowiązkowych elementów dla danej formy, konsekwencja wypowiedzi, logiczność zdarzeń, argumentacja wnikliwa, poparta przykładami.
  - c) Kompozycja tekstu – zgodna z formą wskazaną w poleceniu, logiczność, spójność wypowiedzi, wyodrębnienie akapitów.
  - d) Poprawność językowa – dopuszczalne 3 błędy językowe (w krótkich formach wypowiedzi dopuszczalny 1 błąd).
  - e) Ortografia – dopuszczalne 3 błędy ortograficzne (w krótkich formach wypowiedzi dopuszczalny 1 błąd).
  - f) Interpunkcja – dopuszczalnych 5 błędów interpunkcyjnych (w krótkich formach wypowiedzi dopuszczalne 2 błędy).
  - g) Estetyka – stosowanie akapitów, marginesów, przejrzystość pracy.
  - h) **Przykładowe kryteria oceny głównych form wypowiedzi:**

KLASA V

Opowiadanie z dialogiem

L.p.	Kryterium	Uczeń:	Punkty
I	Temat	<p>3 pkt Uczeń: konsekwentnie tworzy świat przedstawiony z różnorodnych elementów, uplastycznia je; układa wydarzenia w logicznym porządku, zachowując ciąg przyczynowo-skutkowy; konsekwentnie posługuje się wybraną formą narracji; dynamizuje akcję; wprowadza dialog; urozmaica wypowiedź.</p> <p>2 pkt Uczeń: tworzy świat przedstawiony, ale niekonsekwentnie LUB nie uplastycznia go; LUB nie układa wydarzeń w logicznym porządku; LUB niekonsekwentnie posługuje się wybraną formą narracji; LUB nie dynamizuje akcji; wprowadza dialog.</p> <p>1 pkt Uczeń: tworzy świat przedstawiony, ale informacje o jego elementach są ogólnikowe; niekonsekwentnie stosuje wybraną formę narracji; tworzy tekst w większości uporządkowany.</p> <p>0 pkt Uczeń pisze pracę na inny temat lub w innej formie.</p>	3
II	Styl	<p>1 pkt Styl konsekwentny, dostosowany do formy wypowiedzi. 0 pkt Styl niekonsekwentny lub niedostosowany do formy wypowiedzi</p>	1
III	Język	<p>1 pkt Dopuszczalne 3 błędy (fleksyjne, składniowe, leksykalne, frazeologiczne). 0 pkt Więcej niż 3 błędy (fleksyjne, składniowe, leksykalne, frazeologiczne).</p>	1
IV	Ortografia	<p>1 pkt Dopuszczalne 2 błędy. 0 pkt Więcej niż 2 błędy.</p> <p>Uczeń z dysleksją: Zamykanie myśli w obrębie zdań</p>	1
V	Interpunkcja	<p>1 pkt Dopuszczalne 3 błędy. 0 pkt Więcej niż 3 błędy.</p> <p>Uczeń z dysleksją: Rozpoczynanie zdań wielką literą i zamykanie kropką (lub innym znakiem kończącym zdanie</p>	1
VI	Estetyka zapisu	Dopuszczalne 2-3 estetyczne skreślenia	1

Jeżeli praca zajmie mniej niż połowę wyznaczonego miejsca (mniej niż 10 linijek), będzie oceniana tylko w kryterium Treść.

Kartka z pamiętnika

L.p.	Kryterium	Uczeń:	Punkty
I	Temat	<p>3 pkt Uczeń: z własnej perspektywy przedstawia np. wydarzenie, sytuację; prezentuje opinie, przemyślenia, refleksje; konsekwentnie stosuje narrację pierwszoosobową; stosuje czas przeszły; tworzy tekst logicznie uporządkowany; tworzy wypowiedź rozwiniętą, bogatą treściowo.</p> <p>2 pkt Uczeń: z własnej perspektywy przedstawia np. wydarzenie, sytuację; prezentuje opinie, przemyślenia, refleksje; niekonsekwentnie stosuje narrację pierwszoosobową; LUB nie stosuje czasu przeszłego; LUB nie tworzy tekstu logicznie uporządkowanego; LUB nie tworzy wypowiedzi rozwiniętej, bogatej treściowo.</p> <p>1 pkt Uczeń: z własnej perspektywy przedstawia np. wydarzenie, sytuację; prezentuje opinie, przemyślenia, refleksje, ale informacje są ogólnikowe; niekonsekwentnie stosuje narrację pierwszoosobową; nie zachowuje dystansu czasowego.</p> <p>0 pkt Uczeń pisze pracę na inny temat lub w innej formie</p>	3
II	Styl	<p>1 pkt Styl konsekwentny, dostosowany do formy wypowiedzi.</p> <p>0 pkt Styl niekonsekwentny lub niedostosowany do formy wypowiedzi</p>	1
III	Język	<p>1 pkt Dopuszczalne 3 błędy (fleksyjne, składniowe, leksykalne, frazeologiczne).</p> <p>0 pkt Więcej niż 3 błędy (fleksyjne, składniowe, leksykalne, frazeologiczne).</p>	1
IV	Ortografia	<p>1 pkt Dopuszczalne 2 błędy.</p> <p>0 pkt Więcej niż 2 błędy.</p>	1
V	Interpunkcja	<p>1 pkt Dopuszczalne 3 błędy.</p> <p>0 pkt Więcej niż 3 błędy.</p>	1
VI	Estetyka zapisu	Dopuszczalne 2-3 estetyczne skreślenia	1

Sprawozdanie

L.p.	Kryterium	Uczeń:	Punkty
I	Temat	<p>3 pkt Uczeń: podaje informacje o czasie, miejscu, celu, przebiegu oraz uczestnikach relacjonowanego zdarzenia; prezentuje wydarzenia w kolejności chronologicznej; używa czasowników w czasie przeszłym i wykorzystuje słownictwo oddające relacje czasowe; logicznie i spójnie wiąże poszczególne części pracy.</p> <p>2 pkt Uczeń: podaje informacje o czasie, miejscu, celu, przebiegu oraz uczestnikach relacjonowanego zdarzenia; prezentuje wydarzenia w kolejności chronologicznej, ale nie używa czasowników w czasie przeszłym; LUB nie wykorzystuje słownictwa oddającego relacje czasowe; tworzy tekst w większości uporządkowany.</p> <p>1 pkt Uczeń: pomija większość informacji dotyczących relacjonowanego zdarzenia; niekonsekwentnie stosuje formy gramatyczne czasowników; zachowuje spójność w części pracy.</p> <p>0 pkt Uczeń pisze pracę na inny temat lub w innej formie.</p>	3
II	Styl	<p>1 pkt Styl konsekwentny, dostosowany do formy wypowiedzi.</p> <p>0 pkt Styl niekonsekwentny lub niedostosowany do formy wypowiedzi</p>	1
III	Język	<p>1 pkt Dopuszczalne 3 błędy (fleksyjne, składniowe, leksykalne, frazeologiczne).</p> <p>0 pkt Więcej niż 3 błędy (fleksyjne, składniowe, leksykalne, frazeologiczne).</p>	1
IV	Ortografia	<p>1 pkt Dopuszczalne 2 błędy.</p> <p>0 pkt Więcej niż 2 błędy.</p>	1
V	Interpunkcja	<p>1 pkt Dopuszczalne 3 błędy.</p> <p>0 pkt Więcej niż 3 błędy.</p>	1
VI	Estetyka zapisu	<p>Czystość, czytelność zapisu; Dopuszczalne 1-2 estetyczne skreślenia;</p>	1

Opis postaci, przedmiotu, krajobrazu

L.p.	Kryterium	Uczeń:	Punkty
I	Temat	<p>3 pkt Uczeń: szczegółowo przedstawia obiekt opisu, np. opisuje postać; wyodrębnia i nazywa reprezentatywne</p>	3

		<p>elementy obiektu; wyraża swój stosunek do przedmiotu opisu pośrednio lub bezpośrednio; logicznie i spójnie wiąże poszczególne części pracy. 2 pkt</p> <p>Uczeń: ogólnie przedstawia obiekt opisu, np. opisuje postać; wyodrębnia i nazywa wybrane elementy obiektu; nie wyraża swojego stosunku do przedmiotu opisu; LUB nie tworzy tekstu spójnego. 1 pkt</p> <p>Uczeń: przedstawia tylko wybrane elementy obiektu opisu; zachowuje spójność w części pracy; tworzy pracę ubogą treściowo. 0 pkt</p> <p>Uczeń pisze pracę na inny temat lub w innej formie.</p>	
II	Styl	<p>1 pkt Styl konsekwentny, dostosowany do formy wypowiedzi. 0 pkt Styl niekonsekwentny lub niedostosowany do formy wypowiedzi</p>	1
III	Język	<p>1 pkt Dopuszczalne 3 błędy (fleksyjne, składniowe, leksykalne, frazeologiczne). 0 pkt Więcej niż 3 błędy (fleksyjne, składniowe, leksykalne, frazeologiczne).</p>	1
IV	Ortografia	<p>1 pkt Dopuszczalne 2 błędy. 0 pkt Więcej niż 2 błędy.</p>	1
V	Interpunkcja	<p>1 pkt Dopuszczalne 3 błędy. 0 pkt Więcej niż 3 błędy.</p>	1
VI	Estetyka zapisu	<p>Czystość, czytelność zapisu; Dopuszczalne 1-2 estetyczne skreślenia;</p>	1

Kryteria oceny opisu krajobrazu

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	<p>Opisywanie tego, co przedstawia krajobraz [punktu nie przyznajemy, jeżeli dominuje forma opowiadania]</p>	0-1
II	<p>Wyodrębnienie i nazwanie elementów krajobrazu [niezbędne minimum ustala każdorazowo nauczyciel w zależności]</p>	0-1

	od tematu opisu]	
III	Stosowanie różnorodnych przymiotników (określających, np. kształt, wielkość, kolor) przy opisywaniu elementów krajobrazu	0-1
IV	Stosowanie słownictwa (sformułowania typu: tuż za, dalej, bliżej, z lewej strony...) sytuującego w przestrzeni opisywane elementy	0-1
V	Zamieszczenie oceny krajobrazu (własne wrażenia lub refleksje)	0-1
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	0-1
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy] Kryterium dla ucznia z dysleksją Wypowiedź jest komunikatywna (pomimo błędów w zapisie)	0-1
VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy] Kryterium dla ucznia z dysleksją Wypowiedź jest logicznie uporządkowana	0-1
IX	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2 – 3 estetyczne skreślenia]	0-1

Kryteria oceny dedykacji

1. Wskazanie adresata, okoliczności, nadawcy, miejsca i czasu, komu dedykujemy; z jakiej okazji,

za co, w jakich okolicznościach; kto dedykuje; gdzie (miejsce), kiedy (data) 0-2p

2. Spójność tekstu 0 – 1p.

3. Poprawność językowa (dopuszczalny 1 błąd) 0 – 1p.

4. Poprawność ortograficzna i interpunkcyjna (dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny; dla uczniów z dysleksją – 2 błędy ortograficzne i 2 błędy interpunkcyjne) 0 – 1p.

REKLAMA

Lp. Kryteria Punktacja

1. Redagowanie reklamy
2. Oryginalny, twórczy pomysł
3. Ujęcie odtwórcze, ale w oryginalnym opracowaniu
4. Nieciekawy pomysł,
5. błędne powielanie schematów 0 – 2
6. 2. Zwięzłość i komunikatywność
7. tekst krótki, zrozumiały, logicznie uporządkowany, • spójny i poprawny językowo
8. jeden błąd językowy, ale tekst logicznie • uporządkowany i spójny
9. tekst niezrozumiały, niespójny, dwa i więcej błędów • 0 – 2
10. 3. Poprawność ortograficzna 0-1
11. bez błędów • 1
12. 1 błąd 0pkt.
13. • Dla uczniów z dysleksją: 0-1
14. 3 błędy • 1
15. 4 błędy i więcej • 0
16. 4. Poprawność interpunkcyjna
17. 0 - 1 błąd • 2 błędy i więcej
18. • Dla uczniów z dysleksją: 0 – 3 błędy
19. • 4 błędy i więcej • 0 - 1

W każdym z podanych kryteriów uczeń otrzymuje punkty, a suma tych punktów przekłada się na ocenę, zgodną z PSO, WSO i Statutem Szkoły.

- 4. W przypadku, gdy praca ucznia jest nieczytelna lub nie zawiera wymaganej minimalnej ilości słów, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.**
5. Przyjmuje się następującą klasyfikację i oznaczenia błędów w pracach pisemnych:
  - a) ort. – błąd ortograficzny,
  - b) int. – błąd interpunkcyjny,
  - c) rz. – błąd rzeczowy,
  - d) log. – błąd logiczny,
  - e) jęz. – błąd językowy: w jego skład wchodzi błędy frazeologiczne-(fraz.), fleksyjne-(fleks.), słowotwórcze-(słow.), składniowe-(skł.) oraz stylistyczne-(styl).

KLASA VIII

KRYTERIA OCENY WYWIADU.

1. Jasne sprecyzowanie celu wywiadu.
2. Podporządkowanie pytań celowi.
3. Oryginalne, niebanalne pytania.
4. Wiarygodność odpowiedzi.
5. Przygotowanie merytoryczne piszącego (znajomość lektury, trzymanie się fabuły powieści czy akcji dramatu, faktów z życia rozmowy, ciekawe historie, anegdoty, w wypadku osób znanych należy wykorzystać opublikowane informacje).
6. Wymowny intrygujący czytelnika tytuł.
7. Odpowiedni wstęp np. wprowadzenie czytelnika w temat wywiadu, w sytuację, w jakiej toczy się rozmowa, krótkie pytanie, które sprowokuje rozmówcę do wypowiedzi, stwierdzenie, które wywoła reakcję rozmówcy.
8. Wybór ciekawego rozmówcy.
9. Poprawność stylistyczna, ortograficzna i interpunkcyjna.

KRYTERIA OCENY ROZPRAWKI

1. Praca świadczy o zrozumieniu tematu.
2. Wyraźne sformułowanie tezy
3. Trafny dobór argumentów i zachowana hierarchia .
4. Powołanie się na znane autorytety.
5. Logiczne wyprowadzenie i jasne sformułowanie wniosku końcowego.
6. Zachowanie właściwych proporcji między poszczególnymi częściami pracy.
7. Dostosowanie słownictwa do charakteru rozprawki.
8. Brak wyrażenia potocznych, zabarwionych emocjonalnie.
9. Trafność stosowania cytatów.

10. Poprawność stylistyczna, ortograficzna i interpunkcyjna.

Kryteria oceny opisu dzieła sztuki (obrazu)

Numer kryterium	Kryteria	Liczba punktów
I	Opisywanie tego, co zostało przedstawione na obrazie [punktu nie przyznajemy, jeżeli dominuje forma opowiadania]	0-1
II	Wyodrębnienie i nazwanie elementów przedstawionych na obrazie [niezbędne minimum ustala każdorazowo nauczyciel w zależności od rodzaju reprodukcji]	0-1
III	Stosowanie różnorodnych przymiotników (określających, np. kształt, wielkość, kolor, materiał) przy opisie dostrzeżonych na obrazie elementów	0-1
IV	Stosowanie słownictwa (sformułowania typu: na pierwszym planie, w tle...) sytuującego w przestrzeni obrazu opisywane elementy	0-1
V	Zamieszczenie oceny obrazu (własne wrażenia lub refleksje na temat obrazu)	0-1
VI	Poprawność językowa [dopuszczalne 2 błędy]	0-1
VII	Poprawność ortograficzna [dopuszczalne 2 błędy] Kryterium dla ucznia z dysleksją Wypowiedź jest komunikatywna (pomimo błędów w zapisie)	0-1

VIII	Poprawność interpunkcyjna [dopuszczalne 3 błędy] Kryterium dla ucznia z dysleksją Wypowiedź jest logicznie uporządkowana	0-1
IX	Estetyka zapisu i uwzględnienie akapitów [czystość, czytelność zapisu] [dopuszczalne 2 – 3 estetyczne skreślenia]	0-1

PODANIE

	Lp.	Kryteria oceny	Punktacja
REALIZACJA TEMATU	1.	Zrealizowanie elementów formalnych podania (umieszczenie imienia i nazwiska nadawcy oraz jego adresu, nazwy miejscowości i daty, adresata podania, podpisu autora podania). Sformułowanie i uzasadnienie prośby dostosowane stylem do sytuacji komunikacyjnej.	0 – 2 p.
KOMPOZYCJA	2.	Zgodne z normą posługiwanie się leksyką, fleksją, frazeologią, składnią; przestrzeganie poprawności stylistycznej (dopuszczalny jeden błąd).	0 – 1 p.
JĘZYK I STYL, ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA	3.	Przestrzeganie poprawności ortograficznej (dopuszczalny jeden błąd) i poprawności interpunkcyjnej (dopuszczalny jeden błąd).	0 – 1 p.
	4.	Stosowny układ graficzny	0 – 1 p.

KRYTERIA OCENY LISTU MOTYWACYJNEGO

1. Znajomość schematu listu motywacyjnego.

2. Trafny i celowy dobór informacji.
3. Konkretność i zwięzłość treści.
4. W jakim stopniu list tworzy korzystny wizerunek osoby piszącej.
5. Bezwzględna poprawność stylistyczna, ortograficzna i interpunkcyjna.
6. Estetyka: akapity, odstępy, przejrzysty układ graficzny, (wyraźne pismo), odpowiedni dobór czcionki.

Sposób oceniania prac pisemnych

1. Zgodnie z WSO i Statutem Szkoły ocenę ze sprawdzianów ustala się według skali procentowej:

ocena ze sprawdzianu	procent liczby punktów
celująca	100%
bardzo dobra	90-99%
dobra	70-89%
dostateczna	49 -69%
dopuszczająca	30 – 48%
niedostateczna	do 29%

Dla dzieci z orzeczeniem, opinią wg skali:

ocena ze sprawdzianu	procent liczby punktów
Celująca	90-100%
bardzo dobra	81-89%
Dobra	66-80%
Dostateczna	41 -65%
Dopuszczająca	20 – 40%
Niedostateczna	do 19%

2. O postępach w nauce uczeń i jego rodzice informowani są w formie:

- oceny cząstkowe z języka polskiego są przekazywane rodzicom na ogólnych i indywidualnych zebraniach rodziców oraz wstawiane na bieżąco do dziennika elektronicznego Librus, i mają one charakter:
  - ❖ oceny (stopnia szkolnego),
  - ❖ oceny ustnej,
- postępy ucznia są omawiane w trakcie indywidualnych rozmów z rodzicem lub opiekunem, jak również poprzez dziennik elektroniczny Librus,
- rodzic oraz uczeń ma prawo wglądu w pisemne prace klasowe dziecka, które znajdują się u nauczyciela,
- krótkie sprawdziany uczeń pokazuje rodzicom na bieżąco.

Wszystkie oceny znajdują się przy ocenianym zadaniu, jak również w dzienniku.

3. Uczniowie z dostosowaniem wymagań edukacyjnych do ich możliwości (stwierdzone i zapisane w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną):

- mogą zdobyć mniej punktów, aby uzyskać ocenę dopuszczającą (tworzenie własnego tekstu, sprawdziany z zakresu: czytania ze zrozumieniem, nauki o języku, frazeologii, znajomości lektur szkolnych),
- mają możliwość poprawy dyktanda z uwzględnieniem poprawek naniesionych przez nauczyciela.

4. Uczennica z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, uczęszczająca do V klasy, pracuje z nauczycielem wspomagającym zgodnie z podstawą programową, jej właściwą, oraz realizuje swój indywidualny program nauki (IPET). W lekcje języka polskiego jest włączana w miarę możliwości i uzyskuje za to ocenę w postaci naklejki odpowiedniego koloru za właściwie podjętą aktywność w czasie zajęć.

5. Uczniowie ze stwierdzoną dysleksją rozwojową (stwierdzoną i zapisaną w opinii wydanej przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną) mają następujące ułatwienia:

- większa tolerancja błędów ortograficznych i interpunkcyjnych przy redagowaniu różnych form wypowiedzi,
- otrzymywanie punktów za estetykę pracy (jeśli takie kryterium jest przewidziane) bez względu na nieczytelność pisma, skreślenia,
- wielokrotne poprawianie dyktand, wielokrotne przepisanie tekstu dyktanda po uwzględnieniu poprawek nauczyciela,
- więcej czasu na sprawdzianach (w zależności od potrzeby uczniów i zaleceń zapisanych w poszczególnych opiniach).

Ocenianie zgodnie ze skalą %

celujący	90-100%
bardzo dobry	81-89%
dobry	66-80%
dostateczny	41-65%

dopuszczający 20-40%

niedostateczny do 29%

6. Uczeń, który w wyniku klasyfikacji rocznej uzyskał ocenę niedostateczną może zdawać egzamin poprawkowy. Wymagania edukacyjne do egzaminu poprawkowego zgodne z PSO przygotowuje nauczyciel prowadzący zajęcia.

7. Zgodnie z wprowadzeniem średniej ważonej na języku polskim obowiązują następujące wagi:

- ❖ **Waga 1 (kolor czarny)** – zadanie domowe, aktywność,
- ❖ **Waga 2 (kolor niebieski)** – kartkówka, odpowiedź ustna, zeszyt, konkurs (etap szkolny),
- ❖ **Waga 3 (kolor czerwony)** – sprawdzian, praca klasowa, recytacja, wypracowanie, dyktando, projekt, praca dodatkowa, konkurs (etap rejonowy, wojewódzki).

Zgodnie z WSO, do obliczenia średniej ocen wykorzystuje się oceny zawarte w poniższej tabeli:

Oceny bieżące	Zapis w dzienniku	Wartość do obliczenia średniej
niedostateczny	1	1
niedostateczny plus	1+	1,5
dopuszczający minus	2-	1,75
dopuszczający	2	2
dopuszczający plus	2+	2,5
dostateczny minus	3-	2,75
dostateczny	3	3
dostateczny plus	3+	3,5
dobry minus	4-	3,75
dobry	4	4
dobry plus	4+	4,5
bardzo dobry minus	5-	4,75
bardzo dobry	5	5
bardzo dobry plus	5	5,5
celujący minus	6-	5,75
celujący	6	6

Oceny półroczne i roczne z języka polskiego ustala się według następujących średnich ważonych uzyskanych przez uczniów:

0 - 1,50 niedostateczny

1,51 - 2,50 dopuszczający

2,51 - 3,50 dostateczny
3,51 - 4,50 dobry
4,51 - 5,50 bardzo dobry
5,51 - 6,00 celujący

Przy wystawianiu oceny półrocznej i rocznej brana jest pod uwagę średnia ważona oraz możliwość podwyższenia oceny o jeden stopień uczniowi, który w ciągu roku szkolnego wykazał się szczególną pracą i zaangażowaniem.

KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO

Klasa V

CZYTANIE

Uczeń: czyta ze zrozumieniem teksty literackie i popularnonaukowe, wyszukuje w tekście istotne informacje, formułuje pytania do tekstu, rozumie polecenia, instrukcje, informacje, czyta wyraziście (przekazuje intencję tekstu, właściwie akcentuje wyrazy, stosuje odpowiednią intonację), czyta tekst z podziałem na role.

ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

Uczeń: słucha z uwagą i zrozumieniem, wyciąga wnioski wynikające z przesłanek zawartych w tekście (np. prawda/falsz), rozpoznaje intencje i uczucia nadawcy, np. radość, smutek, dokonuje selekcji informacji, układa informacje od najbardziej szczegółowych do ogólnych, odróżnia realizm od fantastyki, czyta różnego rodzaju teksty; rozróżnia je ze względu na tematykę i język, odróżnia autora od narratora, identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi, wskazuje w tekście i posługuje się pojęciami: świat przedstawiony, bohater, narrator, proza, poezja, wątek, fikcja literacka, identyfikuje wypowiedź jako tekst informacyjny, literacki, reklamowy, określa temat i główną myśl tekstu, wskazuje w utworze poetyckim epitety, porównania, uosobienie, wyrazy dźwiękonaśladowcze, przenośnie, następnie wyjaśnia ich funkcję, określa nastrój utworu, nazywa uczucia, które wywołała w nim lektura utworu, identyfikuje bajkę, mit, przysłowie, komiks, baśń, odczytuje morał w bajce, objaśnia go, wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego (scenariusz, reżyseria, ujęcie, gra aktorska), świadomie korzysta z zasobów różnych mediów, analizuje ich ofertę, odróżnia utwór o tematyce biblijnej od mitologii, wyjaśnia funkcję środków stylistycznych w wierszu, dostrzega różnicę między

instrukcją a przepisem, dostrzega uniwersalne wartości tekstów literackich, omawia charakterystyczne elementy mitu, bajki, legendy, opowieści biblijnej.

WYPOWIEDŹ USTNA (MÓWIENIE)

Uczeń: mówi na temat, prezentuje własne zdanie i uzasadnia je, rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikowania się (gest, mimika, postawa ciała), bierze udział w dyskusji i przestrzega jej zasad, dostosowuje sposób wyrażania się do oficjalnej i nieoficjalnej sytuacji komunikacyjnej oraz do zamierzonego celu, operuje w swoich wypowiedziach słownictwem z określonego kręgu tematycznego (np. wakacje, szkoła,) potrafi opowiedzieć treść poznanego utworu, podejmuje próbę sformułowania argumentów, objaśnia znaczenie podstawowych związków frazeologicznych pochodzenia mitologicznego i biblijnego, próbuje włączyć je do swojego języka, wygłasza z pamięci wiersze i fragmenty prozy. opowiada o wydarzeniach ze swego życia, redaguje wypowiedź na zadany temat, w wypowiedziach odwołuje się do własnych doświadczeń, prezentuje przed klasą lekturę dodatkową potrafi przeprosić, podziękować, w uprzejmy sposób odmówić, formułuje pytania dotyczące omawianego tekstu.

PISANIE

Uczeń: redaguje opowiadanie z elementami opisu, przekształca dialog w tekst ciągły i tekst ciągły w dialog, poprawnie zapisuje dialog i włącza go w spójny tekst (opowiadanie), redaguje plan na podstawie opowiadania, układa plan szczegółowy – tworzy opowiadanie twórcze i odtwórcze, opisuje postaci rzeczywiste i literackie, przedmioty i krajobrazy zdaje relacje z wydarzeń, których był świadkiem lub uczestnikiem, oddaje sprawozdawczy charakter wypowiedzi, podając informacje o miejscu, czasie, osobach i przebiegu wydarzeń sporządza notatkę w postaci schematu, tabeli, wykresu - buduje zdania pojedyncze i złożone, sporządza proste przepisy i instrukcje, tworzy zawiadomienie o wskazanych uroczystościach, redaguje ogłoszenie, zaproszenie i gratulacje oraz nadaje im odpowiednią formę graficzną, przekształca plan ramowy w plan szczegółowy, umiejętnie pisze wstęp, rozwinięcie i zakończenie w określonej formie wypowiedzi, stosuje narrację pierwszoosobową i trzecioosobową, pisze streszczenie na podstawie planu.

ŚWIADOMOŚĆ JĘZYKOWA (NAUKA O JĘZYKU)

Uczeń: stosuje formy grzecznościowe w przekazie pisemnym, wymienia okoliczności składania życzeń, odróżnia list od e-maila, prowadzi rozmowę telefoniczną, rozpoznaje intencję mówiącego, potrafi odmówić, wymienia stałe elementy zaproszenia, stosuje poprawne formy różnych części mowy, potrafi przekształcić zdania na równoważniki zdań i odwrotnie, wyodrębnia zdania składowe w zdaniach złożonych, rozpoznaje podmiot i orzeczenie w zdaniu, potrafi wskazać w zdaniu przydawkę,

dopełnienie i okolicznik, odróżnia zdanie od równoważnika zdania, buduje zdania złożone podrzędnie, używa zdań złożonych współrzędnie, rozróżnia formy czasu teraźniejszego, przeszłego i przyszłego.

ORTOGRAFIA I INTERPUNKCJA Uczni: pisze poprawnie wyrazy z u, ó, ż, rz, h, ch, stosując w praktyce poznane reguły ortograficzne, potrafi odróżnić głoski dźwięczne od bezdźwięcznych, odróżnia głoski ustne od nosowych, pisze poprawnie (łącznie lub rozdzielnie) rzeczowniki, przymiotniki, czasowniki, przysłówki z przeczeniem nie, poprawnie zapisuje cząstki -bym, -byś, -by z różnymi częściami mowy, zna i stosuje zasady pisowni wielką i małą literą rzeczowników oraz przymiotników, poprawnie zapisuje wyrazy z ą, ę, om, on, em i en, potrafi poprawnie postawić przecinek w zdaniu pojedynczym i złożonym, stawia przecinek przed odpowiednim spójnikiem, wprowadza cytat do tekstu, stosując dwukropek i cudzysłów.

Klasa VIII

Zagadnienia	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca) Uczeń potrafi:	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna) Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	Wymagania rozszerzające (ocena dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra) Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	Wymagania wykraczające (ocena celująca) Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	<ul style="list-style-type: none"> zreferować treść wiersza określić rodzaj literacki wskazać podmiot liryczny określić rodzaj liryki wyjaśnić pojęcia: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren, porównanie bomeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfrazą, hymn, refren, anafora, ironia apostrofa</i> omówić przynależność gatunkową utworów wskazać adresata lirycznego, bohaterów wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> określić funkcję zwrotów do adresata opisać emocje wyrażane przez podmiot liryczny, nazwać emocje towarzyszące podmiotowi lirycznemu, określić jego stosunek do adresata lirycznego, sytuacji wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny scharakteryzować bohaterów wyjaśnić znaczenie sentencji wyjaśnić prawdy życiowe zawarte w utworach określić funkcję adresata określić miejsce, w którym znajduje się podmiot liryczny 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać elementy tworzące atmosferę, budujące nastrój omówić funkcję skontrastowania np. dwóch przestrzeni, bohaterów itp. zinterpretować zabiegi stylistyczne zastosowane w wierszu, określić funkcję słownictwa omówić funkcję użycia regionalizmów w piosence, paradoksu we fraszce zinterpretować tytuł scharakteryzować obraz Boga wylaniający się z utworu, wskazać nawiązania np. biblijne, omówić kontekst np. historyczny utworu postawić tezę 	<ul style="list-style-type: none"> zinterpretować wymowę wiersza, przesłanie utworu przedstawić swoje spostrzeżenia dotyczące danej sytuacji lirycznej zinterpretować istotne elementy wiersza, np. zakończenie, sposób ukazania przemijania, puentę odnieść wymowę wiersza do rzeczywistości codziennej odnieść uniwersalne prawdy zawarte w aforyzmach i fraszkach do swojego doświadczenia omówić funkcję refrenu i anafory wyjaśnić, na czym polegał tragizm pokolenia, do którego należał K. K. 	<ul style="list-style-type: none"> wykazuje umiejętność operowanie kontekstem, twórczego przetworzenia poruszanych w utworze kwestii, przekładu intersemiotycznego, np. potrafi: podjąć dyskusję na wskazany temat odnaleźć odzwierciedlenie poruszanych zagadnień w wybranym tekście kultury i omówić dostrzeżony związek omówić kontekst historyczny utworu stworzyć prezentację tematyczną przedstawić wybrany tekst kultury dotyczący tragizmu pokolenia, do którego należał Krzysztof

		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać środki stylistyczne, związki frazeologiczne 	interpretacyjną <ul style="list-style-type: none"> • określić przyczyny emocji podmiotu lirycznego 	Baczyński <ul style="list-style-type: none"> • dokonać interpretacji tworząc własną wypowiedź, np. sformułować rzeczywisty katalog zasad, którymi powinien się kierować człowiek 	Kamil Baczyński <ul style="list-style-type: none"> • przytoczyć i omówić wybrany tekst kultury poruszający temat małej ojczyzny • omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
Kształcenie literackie i kulturowe: treny	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść trenów • określić rodzaj liryki każdego z utworów • wskazać adresatów wymienionych na początku <i>Trenu I, VII i VIII</i> • wymienić cechy Urszulki przywołane przez podmiot liryczny w <i>Trenie VIII</i> • zrelacjonować treść wiersza • wskazać podmiot liryczny w wierszu 	<p>Tren I</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić funkcję apostrofy rozpoczynającej utwór • wskazać porównanie homeryckie i określić jego funkcję <p>Tren V</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać porównanie homeryckie i określić jego funkcję • wyjaśnić przyczynę przywołania Persefony <p>Tren VII</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję odwołania do ubiorów córki • omówić funkcję wykrzyknienia w puencie utworu <ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację liryczną • wypowiedzieć się na temat podmiotu lirycznego • opisać wizję zaświatów przedstawioną w wierszu 	<p>Tren I</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforyczne znaczenie smoka • omówić funkcję pytania retorycznego w zakończeniu utworu <p>Tren V</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować metaforyczne znaczenie oliwki i sadownika • zinterpretować znaczenie pytania retorycznego w puencie utworu <p>Tren VII</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję zdrobnień • zinterpretować dwojakie znaczenie słowa <i>skrzyńka</i>, użytego utworze <p>Tren VIII</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować funkcję kontrastu w ukazaniu domu: przed i po śmierci Urszuli • wskazać peryfrazę i określić jej funkcję • omówić sposób, w jaki został przedstawiony Bóg 	<p>Tren I</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenie puenty • zinterpretować wymowę utworu <p>Tren V</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę utworu <p>Tren VII</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę utworu • porównać omówione treny i wyrazić swoją opinię na temat zawartego w nich ładunku emocjonalnego <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować puentę wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wybrany tekst kultury, w którym została przedstawiona strata bliskiej osoby, i porównać go z utworami Jana Kochanowskiego • wypowiedzieć się na temat uniwersalnej prawdy o człowieku zawartej w wierszu • omówić wizję zaświatów przedstawione w wybranych tekstach kultury
Kształcenie literackie i kulturowe: proza	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie • zrelacjonować treść utworu lub fragmentu utworu • przedstawić bohaterów utworu • wyjaśnić pojęcia: <i>literatura faktu, reportaż, alianci, idealizm, superbogater, antyutopia, alegoria, utopia, science fiction</i> • wypowiedzieć się na temat narratora 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty • scharakteryzować bohaterów całego lub fragmentów utworu • opisać relacje pomiędzy bohaterami, określić stany emocjonalne bohaterów • omówić znaczenie czasu i miejsca akcji dla wymowy utworu, omówić świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób prezentacji wybranego elementu utworu, porównać wybrane elementy świata przedstawionego • wyliczyć i omówić problemy, z którymi zetknął się bohater • wyjaśnić motyw postępowania, konsekwencje decyzji bohatera, wskazać jego najważniejsze cechy 	<p>posiada umiejętność poprawnego zinterpretowania wymaganego materiału, właściwej argumentacji, uogólniania, podsumowania i porównania, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić punkt widzenia narratora na poruszany w utworze temat • zinterpretować puentę, tytuł, 	<p>potrafi wykorzystywać bogate konteksty, formułować i rozwijać problem badawczy, tworzyć własne teksty rozwijające poruszane tematy, np. potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację nawiązującą do poruszanych zagadnień • podjąć dyskusję na temat rzetelnych źródeł informacji lub zagadnień poruszanych w tekście

	<ul style="list-style-type: none"> określić czas i przestrzeń akcji wyjaśnić pojęcia: <i>faszyzm, rasizm, obóz koncentracyjny, motyw, przypowieść, powieść historyczna, powiastka filozoficzna</i> określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> określić temat przewodni utworu wypowiedzieć się na temat utworu i zawartych w nim zagadnień, wyjaśnić zasady rządzące światem przedstawionym wyjaśnić specyfikę języka utworu, np. użytych w tekście frazeologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić przyczynę reakcji bohatera w wybranych sytuacjach, omówić stosunek bohatera do rzeczywistości zinterpretować zachowanie bohatera, ocenić go omówić relacje łączące bohaterów omówić stosunek autora tekstu do opisywanego bohatera wskazać cechy gatunkowe utworu, wypowiedzieć się na temat stylu utworu wyciągnąć wnioski określić własne stanowisko 	<p>wymowę utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać charakterystyczne cechy języka utworu, wyjaśnić ich znaczenie i określić ich funkcje w tekście wskazać stereotypy przedstawione w utworze przedstawić zdobycie za pomocą różnych źródeł informacje na temat poruszany w tekście podjąć dyskusję na temat poruszanych problemów, wyjaśnić symboliczne znaczenie elementów utworu, omówić przenośnie, uniwersalną wymowę utworu umieścić utwór w kontekście, np. historycznym, biograficznym 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić inny tekst kultury podejmujący temat na podstawie dowolnych źródeł opracować kontekst historyczny utworu odnaleźć konteksty i nawiązania
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i> (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>epopeja, inwokacja, szlachta, dworek szlachecki, komizm, ironia</i> <p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu wskazać adresatów inwokacji <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść utworu wymienić obyczaje szlacheckie opisane w utworze 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat narratora fragmentu utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> opisać strukturę społeczną szlachty polskiej scharakteryzować Jacka Soplicę, Hrabiego, Sędziego i Gerwazego wymienić wydarzenia historyczne przywołane w koncercie Jankiela wymienić cechy gatunkowe utworu 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> wskazać, w jaki sposób inwokacja nawiązuje do tradycji eposu homeryckiego <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się na temat sposobu przedstawienia społeczności dobrzyńskiej wskazać komizm w sposobie przedstawienia niektórych bohaterów 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> zanalizować sposób przedstawienia ojczyzny w inwokacji zanalizować elementy wystroju dworku szlacheckiego w kontekście tradycji i patriotyzmu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat zalet i wad szlachciców przedstawionych w utworze zinterpretować częste pojawianie się w utworze słowa <i>ostatni</i> zinterpretować tytuł utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omówić kontekst historyczny, w jakim powstało dzieło, oraz kontekst historyczny wydarzeń przedstawionych w utworze podjąć dyskusję na temat przyczyn określenia dzieła Mickiewicza epopeją narodową, skoro opisana została tam tylko jedna warstwa społeczna porównać tekst Adama Mickiewicza z reżyserską wizją Andrzeja Wajdy
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Aleksander Kamiński, <i>Kamienie na szaniec</i> (lektura obowiązkowa)</p>	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> zrelacjonować treść fragmentu utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>okupacja, Szare Szeregi, sabotaż, dywersja, literatura</i> 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić świat przedstawiony we fragmencie utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować bohatera fragmentu utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> omówić świat 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, dlaczego Rudy czuł się szczęśliwy pomimo dojmującego bólu i świadomości zbliżającej się śmierci <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> wypowiedzieć się 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> w kontekście danego fragmentu utworu zinterpretować tytuł utworu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat celowości 	<ul style="list-style-type: none"> porównać sposób ukazania akcji pod Arsenałem oraz jej skutków w książce Aleksandra Kamińskiego oraz w filmie w reżyserii Roberta Glińskiego

	<p><i>faktu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować treść książki • określić rodzaj narracji • zrelacjonować przebieg akcji pod Arsenalem 	<p>przedstawiony</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać rzeczywistość okupowanej Warszawy • wymienić i scharakteryzować bohaterów pierwszoplanowych • opisać perypetie bohaterów działających w małym sabotażu i w dywersji 	<p>na temat specyfiki pokolenia, do którego należeli bohaterowie</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać cechy gawędy harcerskiej i literatury faktu 	<p>przeprowadzenia akcji pod Arsenalem w świetle jej skutków</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat ówczesnego i współczesnego rozumienia słowa <i>patriotyzm</i> 	
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Henryk Sienkiewicz, <i>Quo vadis</i> (lektura obowiązkowa)</p>	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>pierwsi chrześcijanie, Cesarstwo Rzymskie</i> • zrelacjonować treść fragmentu <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>powieść historyczna</i> • zrelacjonować treść powieści • określić rodzaj narracji 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Winicjusza i Petroniusza • wymienić wartości najważniejsze dla Rzymian <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony • wskazać cechy powieści historycznej • scharakteryzować bohaterów pierwszoplanowych • opisać obyczajowość starożytnych Rzymian 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać emocje, które targaly Winicjuszem <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić konsekwencje, z którymi wiązał się wybór religii chrześcijańskiej • omówić sposób życia pierwszych chrześcijan • omówić przyczyny, przebieg i konsekwencje pożaru Rzymu • opisać przemianę wewnętrzną Winicjusza 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać wiarę Rzymian i chrześcijan <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować tytuł powieści • przedstawić dwa sposoby pojmowania miłości w ujęciu antycznym i chrześcijańskim 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić wybraną adaptację <i>Quo vadis</i> • podjąć dyskusję na temat poświęcenia życia dla idei, w którą się wierzy • porównać pierwszych chrześcijan ze współczesnymi wyznawcami Jezusa z Nazaretu
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Stefan Żeromski <i>Syzyfowe prace</i> (lektura obowiązkowa)</p>	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • zrelacjonować fragment powieści <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>żabory, rusyfikacja</i> • zrelacjonować treść powieści 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować Bernarda Zygiera <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić świat przedstawiony • scharakteryzować Marcina Borowicza i Andrzeja Radka • wymienić metody rusyfikacji przedstawione w powieści 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat przyczyn lekceważenia przez uczniów lekcji języka polskiego <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sytuację społeczeństwa polskiego po powstaniu styczniowym • omówić sposoby walki z rusyfikacją przedstawione w utworze • zinterpretować tytuł powieści 	<p>Do fragmentu utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić i zanalizować reakcje uczniów na recytację <i>Reduty Ordona</i> <p>Do całości utworu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanalizować skutki zabiegów rusyfikacyjnych • przedstawić postawy członków polskiej społeczności wobec działań zaborców i zanalizować ich przyczyny 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat potrzeby zachowywania tożsamości narodowej
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: Sławomir Mrożek <i>Artysta</i> (lektura obowiązkowa)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>alegoria</i> • zrelacjonować treść opowiadania • określić rodzaj narracji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora • wyjaśnić postawę Koguta • skomentować zachowanie Lisa 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić alegoryczne znaczenie występujących postaci • wskazać elementy komizmu 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść postawę Koguta do wyobrażenia na temat artysty • sformułować moral 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobu postrzegania artystów • porównać utwór Sławomira Mrożka z wybraną bajką zwierzęcą

Kształcenie literackie i kulturowe: wywiad, gatunki publicystyczne	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>wywiad</i>, zreferować treść wywiadu • omówić przynależność tekstu do gatunku prasowego • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii piśmiennictwa • wymienić gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • podzielić wypowiedzi pisemne na kategorie • rozpoznać gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować wywiad pod kątem sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę • omówić język prasy • wymienić cechy dobrego tekstu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć elementy omówione w wywiadzie w rzeczywistości codziennej • zanalizować tekst prasowy według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wad i zalet publikacji drukowanych oraz elektronicznych
Kształcenie literackie i kulturowe: komiks	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić język komiksu • przedstawić różnice pomiędzy komiksem amerykańskim a komiksem europejskim 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany komiks i ocenić go według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać wybrane komiksy i ocenić je według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć projekt komiksu • przedstawić film inspirowany komiksem i omówić jego specyfikę
Kształcenie literackie i kulturowe: film	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze momenty w historii kina • wyjaśnić pojęcia: <i>kadr</i>, <i>plan filmowy</i>, <i>ujęcie</i>, <i>scena</i>, <i>montaż</i>, <i>scenariusz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady filmów należących do poszczególnych gatunków filmowych • omówić kompozycję kadru 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w wybranych filmach cechy klasyfikujące je do poszczególnych gatunków 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować język filmu w wybranym dziele • ocenić wybrane dzieło filmowe według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat wybranej postaci związanej z filmem • stworzyć scenariusz filmowy spełniający wymogi wybranej konwencji gatunkowej
Kształcenie literackie i kulturowe: dzieło sztuki (obraz, fotografia)	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić barwy użyte przez malarza • opisać, co zostało przedstawione na obrazie, zdjęciu • wyjaśnić pojęcia: <i>wzorzec</i>, <i>kompozycja fotografii</i>, <i>sztuka współczesna</i> • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii fotografii • wymienić rodzaje fotografii • wyjaśnić pojęcia: <i>mural</i>, <i>street art</i> • opisać mural 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie zastosowanych przez malarza proporcji • omówić kompozycję dzieła • opisać krajobraz, omówić kompozycję obrazu • wskazać przykłady fotografii należących do danych kategorii 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenie barw • zinterpretować sposób przedstawienia bohatera • wskazać elementy, które zostały wyeksponowane na zdjęciu • ocenić wybraną fotografię według podanych kryteriów • wypowiedzieć się na temat roli światła w fotografii 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować sposób ukazania tematu na obrazie • wyrazić swoją opinię na temat obrazu • wyjaśnić wymowę obrazu • wypowiedzieć swoją opinię na temat fotografii i uzasadnić ją • zanalizować wybraną fotografię • wypowiedzieć się na temat specyfiki sztuki współczesnej 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obraz z innymi tekstami kultury przedstawiającymi temat • omówić wybrany obraz • przygotować prezentację na temat np. twórczości Warhola • zanalizować wybraną fotografię artystyczną • omówić wybrany przykład street artu
Kształcenie literackie i kulturowe: internet, telewizja	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię internetu • wymienić gatunki wypowiedzi internetowych • wyjaśnić pojęcia związane z rzeczywistością internetu • zrelacjonować etapy rozwoju telewizji • wskazać momenty przełomowe w 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję internetu • scharakteryzować wybrane programy telewizyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczynę popularności konkretnych serwisów internetowych • scharakteryzować język wypowiedzi internetowych • omówić specyfikę języka przekazu telewizyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany blog • wskazać korzyści i zagrożenia związane z internetem • ocenić wypowiedź internetową według podanych kryteriów • ocenić wybrany program telewizyjny według podanych kryteriów • porównać różne przykłady tego 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobów chronienia prywatności w internecie • przedstawić swoje wyobrażenia na temat przyszłości internetu • wypowiedzieć się na temat roli telewizji w życiu swoich rówieśników • podjąć dyskusję na temat jakości i funkcji

	rozwoju telewizji • podać przykłady gatunków telewizyjnych			samego gatunku telewizyjnego	reklam telewizyjnych • przygotować prezentację na temat swojego ulubionego serialu
Kształcenie literackie i kulturowe: muzyka	• zrelacjonować rozwój muzyki na poszczególnych etapach historii kultury • wymienić elementy języka muzyki	• wymienić rodzaje muzyki rozrywkowej	• omówić rolę muzyki w wybranym filmie • ocenić utwór muzyczny na podstawie podanych kryteriów	• zastosować elementy języka muzyki do analizy wybranego utworu	• stworzyć prezentację na temat ulubionego muzyka bądź gatunku muzyki • stworzyć prezentację na temat muzyki etnicznej charakterystycznej dla swojego regionu
Kształcenie literackie i kulturowe: twórca i jego czasy	• wyjaśnić pojęcia: <i>renesans, humanizm</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • wyjaśnić pojęcia: <i>szlachta, Wielka Emigracja, epopeja narodowa</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza • wyjaśnić pojęcia: <i>barerstwo, literatura podziemna</i> • wyjaśnić pojęcie <i>rusyfikacja</i> • wymienić najważniejsze etapy życia Henryka Sienkiewicza • wyjaśnić pojęcie <i>emigracja</i>	• wymienić najważniejsze fakty z życia Melchiora Wańkowicza • scharakteryzować twórczość Jana Kochanowskiego • omówić okoliczności powstania cyklu <i>Trenów</i> • scharakteryzować twórczość Adama Mickiewicza • omówić kontekst historyczny twórczości Aleksandra Kamińskiego • przedstawić okoliczności powstania <i>Syzyfowych prac</i> • przedstawić genezę powieści <i>Quo vadis</i>	• wskazać elementy autobiograficzne w książce <i>Ziele na kraterze</i> • wskazać cechy charakterystyczne renesansu • omówić genezę <i>Pana Tadeusza</i> • wyjaśnić genezę powstania <i>Kamieni na szaniec</i> • wypowiedzieć się na temat twórczości Henryka Sienkiewicza • omówić kontekst powstania powieści historycznych • wypowiedzieć się na temat twórczości artysty	• scharakteryzować twórczość Melchiora Wańkowicza • przedstawić specyfikę <i>Trenów</i> Jana Kochanowskiego • wymienić cechy epopei obecne w <i>Panu Tadeuszu</i> • przedstawić znaczenie <i>Kamieni na szaniec</i> dla współczesnych autorów odbiorców • omówić kontekst społeczno-historyczny twórczości Żeromskiego • przedstawić recepcję powieści <i>Quo vadis</i> • omówić sposób opisywania rzeczywistości w dziełach S. Mrożka	• wypowiedzieć się o wydarzeniach historycznych współczesnych autorowi • wypowiedzieć się na temat literatury podziemnej w okupowanej Polsce
Retoryka, sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	• wyjaśnić pojęcia: <i>perswazja, apel, sugestia, uzasadnienie, negocjacje, reklama, manipulacja, etyka słowa</i> • wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej • wymienić fazy negocjacji • wymienić sposoby nakłaniania w reklamie • wymienić elementy etyki słowa • wyjaśnić pojęcia: <i>opinia, informacja</i> • wymienić zasady, które powinny być przestrzegane podczas wyrażania	• odnaleźć w podanych tekstach apel, sugestie i uzasadnienie • wymienić sposoby manipulacji • wskazać reklamy, które nakłaniają odbiorcę do konkretnego działania • wskazać wypowiedzi wykorzystujące manipulację • wyjaśnić różnicę pomiędzy opinią a informacją • odróżnić informację od opinii • poprawnie odmienić podane słowa • właściwie sformułować związki	• skomponować wypowiedź perswazyjną na zadany temat • zanalizować hasła reklamowe pod kątem adresata • zanalizować wybrane reklamy pod kątem zabiegów manipulacyjnych • sporządzić notatkę zawierającą informacje • skorygować błędy w podanych tekstach • odnaleźć w zdaniach błędnie użyte wyrazy • odnaleźć błędy stylistyczne w tekście i skorygować je	• przeprowadzić negocjacje zgodnie z podanym schematem • ułożyć hasła reklamowe, nakłaniające do konkretnego działania • sformułować opinie wraz z uzasadnieniem • wskazać pleonazmy w podanych wyrażeniach	• odnaleźć w reklamach i wypowiedziach polityków elementy manipulacji i zanalizować je • wygłosić publicznie mowę perswazyjną

	<p>opinii</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić podział błędów językowych • poprawnie odczytać podane wyrazy 	<p>frazeologiczne</p> <ul style="list-style-type: none"> • w podanych przykładach wskazać sylaby akcentowane 			
<p>Nauka o języku: słownictwo, komunikacja językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasady porozumiewania się w grzeczny sposób • wymienić formy grzecznościowe • wymienić odmiany polszczyzny • wskazać różnice pomiędzy odmianą oficjalną a nieoficjalną polszczyzny • wyartykułować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • zaakcentować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • wyjaśnić pojęcia: <i>języki środowiskowe, języki zawodowe, kolokwializmy, profesjonalizmy</i> • wyjaśnić pojęcia: <i>dialekt, gwara</i> • wymienić istniejące w Polsce dialekty • wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie • zreferować podstawową zasadę dobrego stylu • wyjaśnić pojęcia: <i>treść wyrazu, zakres wyrazu</i> • odróżnić treść od zakresu wyrazu • wyjaśnić pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm</i> • wymienić rodzaje neologizmów i zapożyczeń • wymienić obrzędy nadawania imion • wymienić języki, z których wywodzą się imiona • zrelacjonować historię nadawania nazwisk 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasować słowa i zwroty grzecznościowe do adresata • wskazać wypowiedzi należące do oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka • wymienić sytuacje, w których można stosować nieoficjalną formę języka, oraz takie, w których należy stosować formę oficjalną • odróżnić języki środowiskowe od języków zawodowych • wskazać kolokwializmy w podanym tekście • wskazać różnice pomiędzy gwarą a dialektem • wymienić cechy każdego ze stylów • wymienić szczegółowe zasady dobrego stylu • wyjaśnić zależność pomiędzy treścią a zakresem wyrazu • zastąpić podane wyrazy synonimami • podać antonimy do danych wyrazów • podzielić neologizmy na kategorie • odnaleźć neologizmy w tekście • wytłumaczyć znaczenie podanych imion słowiańskich • użyć imion w wołaczach • poprawnie odmienić nazwiska • właściwie odmienić nazwy miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wypowiedzi, w których zostały złamane zasady grzeczności w języku • wyjaśnić różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową języka • rozpoznać wypowiedzi zgodne z normą wzorcową i normą użytkową • wymienić przykłady języków środowiskowych i języków zawodowych • wymienić cechy gwary uczniowskiej • w podanych przykładach wskazać różnice pomiędzy gwarą a językiem ogólnonarodowym • rozpoznać styl podanej wypowiedzi • skorygować błędy stylistyczne w podanym tekście • porównać treść i zakres wyrazu w podanych przykładach • wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami • wyjaśnić znaczenie podanych eufemizmów • wyjaśnić znaczenie podanych neologizmów • zanalizować swoje imię z uwzględnieniem podanych kryteriów • zanalizować różne nazwiska pod kątem ich pochodzenia • wyjaśnić pochodzenie podanych nazw miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować wypowiedzi dostosowane do adresata • stworzyć wypowiedzi zgodne z wzorcową odmianą języka • rozpoznać podane rodzaje języków środowiskowych • przekształcić tekst gwarowy na ogólnopolski • stworzyć tekst w wybranym stylu • podane wyrazy zastąpić słowami o bogatszej treści • podane wyrazy zastąpić słowami o szerszym zakresie • podać różne znaczenia danych wyrazów • wskazać archaizmy w przysłowiach i wyjaśnić ich znaczenie • wypowiedzieć się na temat mody na konkretne imiona • utworzyć nazwy mieszkańcy i mieszkańca danego miasta 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować oficjalną mowę na zadany temat, uwzględniając wszystkie zasady grzeczności • zanalizować wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi • stworzyć dłuższą wypowiedź ustną zawierającą elementy wybranego języka środowiskowego • stworzyć minisłownik wybranej gwary • wyjaśnić znaczenie imion biblijnych

	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować zasady odmiany nazwisk żeńskich i nazwisk małżeństw • wymienić rodzaje nazw miejscowości • zreferować zasadę zapisu dwuczłonowych nazw miejscowych 				
Nauka o języku: odmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić odmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować odmienne części mowy • określić cechy charakterystyczne deklinacji trudnych rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć niesobowe formy czasownika w tekście i określić je • dokonać właściwej deklinacji rzeczowników • właściwie odmienić i stopniować przymiotniki 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie określić formy czasownika osobowego • właściwie określić formy zaimków i poprawnie je stosować • właściwie nazywać rodzaje liczebników 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o odmiennych częściach mowy
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować nieodmienne części mowy • wskazać spójniki, przed którymi stawiamy przecinek 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać przysłówki, które podlegają stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać nieodmienne części mowy 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o nieodmiennych częściach mowy
Nauka o języku: pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić części mowy pisane łącznie z partykułą <i>nie</i> • wskazać, które części mowy pisze się rozdzielnie z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować poznane zasady w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> • skorygować tekst pod względem pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć tekst, stosując różne części mowy z partykułą <i>nie</i> 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą ortograficzną
Nauka o języku: fonetyka	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> • przedstawić podział głosek • wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać rodzaje głosek na przykładach • poprawnie podzielić wyrazy na sylaby • wskazać wyrazy, w których nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej • wskazać wewnątrzwyrazowe 	<ul style="list-style-type: none"> • skorygować błędy w podziale wyrazów • poprawnie zaakcentować wyrazy stanowiące wyjątek od powszechnej reguły 	<ul style="list-style-type: none"> • określić kierunek upodobnienia • skorygować błędy w akcentowaniu 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o fonetyce
Nauka o języku: słowotwórstwo	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zeroowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność, złożenia, zrosty</i> • wymienić kategorie słowotwórcze 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych • utworzyć przymiotniki od rzeczowników • przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej • wskazać wyrazy należące do jednej rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny • wskazać formant w wyrazie pochodnym • podkreślić w rodzinie wyrazów rdzeń i wskazać oboczności • rozpoznać złożenia i zrosty na podanych przykładach 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonać analizy słowotwórczej podanych wyrazów • utworzyć wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych • sporządzić wykresy rodziny wyrazów • omówić funkcję łącznika w przymiotnikach złożonych 	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą z zakresu słowotwórstwa
Nauka o języku: wypowiedzenie i	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić główne i drugorzędne części 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać podmiot i orzeczenie w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • określić właściwy szyk przydawki w 	<ul style="list-style-type: none"> • uzupełnić zdania przydawkami w 	swobodnie i bezbłędnie

jego części	zдания • podzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań • rozpoznać w tekście równoważniki zdań	• odnaleźć w tekście drugorzędne części zdania	zdaniu	odpowiednim szyku • dokonać rozbioru logicznego zdania	posługiwać się wiedzą o składni
Nauka o języku: zdanie złożone i wielokrotnie złożone	• wymienić rodzaje zdań podrzędnie złożonych • wymienić rodzaje zdań współrzędnie złożonych	• przekształcić zdania w imiesłowowe równoważniki zdania • rozpoznać rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie • wymienić zasady stosowania przecinka w zdaniach złożonych współrzędnie	• przekształcić zdania pojedyncze w zdania złożone • podzielić zdania złożone współrzędnie na zdania składowe	• przeredagować tekst ze zbyt rozbudowanymi zdaniami złożonymi • sporządzić wykres zdania złożonego	swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - list motywacyjny	• wyjaśnić pojęcie <i>list motywacyjny</i> • wymienić elementy, z których składa się list motywacyjny • podjąć próbę napisania listu motywacyjnego	• zgromadzić informacje do listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenia • zredagować list motywacyjny	• uporządkować informacje potrzebne do listu motywacyjnego	• ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów motywacyjnych	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - życiorys, CV	• wyjaśnić pojęcia: <i>życiorys, CV (Curriculum vitae)</i> • wymienić elementy, z których składają się życiorys i CV • podjąć próbę napisania	• zgromadzić informacje, które powinny się znaleźć w życiorysie i CV • zredagować podaną formę wypowiedzi	• uporządkować informacje niezbędne do sporządzenia życiorysu i CV • skorygować błędy w podanych życiorysie i CV	• na podstawie życiorysu zredagować oficjalne CV	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - podanie	• wyjaśnić pojęcie <i>podanie</i> • wymienić elementy, które powinny się znaleźć na podaniu • podjąć próbę napisania	• zgromadzić argumenty przydatne do uzasadnienia prośby • zredagować podaną formę wypowiedzi	• skorygować błędnie napisane podanie	• zredagować oficjalne podanie przy użyciu komputera z prośbą o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: sprawozdanie z filmu i spektaklu	• wymienić elementy, które powinny się znaleźć we wstępie, w rozwinięciu i w zakończeniu sprawozdania • podjąć próbę napisania	• stworzyć plan sprawozdania ostatnio obejrzanego filmu lub spektaklu • zredagować podaną formę wypowiedzi	• stosować się do wszystkich reguł sporządzenia sprawozdania	• stworzyć pisemne sprawozdanie z wybranego filmu bądź spektaklu	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: recenzja	• wymienić elementy, z których składa się recenzja • odróżnić recenzję od sprawozdania • podjąć próbę napisania	• stworzyć plan recenzji • zredagować podaną formę wypowiedzi	• wyselekcjonować niezbędne informacje przydatne do sporządzenia pełnej dwuczęściowej recenzji	• ocenić poszczególne elementy dzieła • stworzyć obszerną i wyczerpującą recenzję wybranego filmu	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi

Kształcenie językowe: scenariusz filmowy	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>didaskalia</i> • wymienić elementy wchodzące w skład scenariusza • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • wybrać scenę z dowolnej książki, która nadaje się na scenariusz • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • zredagować nagłówki scen i wskazówki sceniczne 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć przekonujące dialogi • nadać gotowemu scenariuszowi odpowiedni kształt graficzny 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - przemówienie	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić cechy różnych rodzajów przemówień • wymienić elementy niezbędne do przygotowania przemówienia • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić elementy, z których powinno się składać dobrze skomponowane przemówienie • przygotować plan przemówienia • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • wyliczyć strategie zdobycia przychylności słuchaczy, sposoby prezentacji argumentów i formułowania zakończenia przemówienia 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować przykładowe przemówienia pod kątem tematu i stosowanych strategii • wygłosić przemówienie 	bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi oraz wygłosić porywające przemówienie

mgr Anna Zakrzewska

